

REFERITOR LA VICTIMIZAREA PERSOANELOR DE VÂRSTA A TREIA

Gheorghe Baci, Tudor Rolinsky, Octavian Jordan

Catedra Medicină legală USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Concerning to Victimization of Elderly People

The study was performed on 370 people above 60 years old, who requested specialized medico-legal assistance within the Clinical department Chisinau of the Center of Legal Medicine, Republic of Moldova, in the period of 2011–2012. It was observed that people of this age consisted 2,9% of the total number of solicitants in the mentioned period, without any important variation during those two years. The number of offended women (53,0%) is not significantly greater than that of men (47,0%), but both male and female persons are decreasing as the victims ages go up. The most vulnerable age was 61-65 years. In the majority of cases, elderly people were aggressed at home (over 50%), less in the street (31,0%), and around their homes (15%). Insignificant and light body injuries were observed in most cases (91,7%).

Rezumat

Analizei a fost supus un lot din 370 de persoane cu vârsta peste 60 ani, care au solicitat asistență specializată medico-legală în ambulatoriul mun. Chișinău al Centrului de Medicină Legală din RM în anii 2011-2012. S-a constatat că persoanele de vârsta a treia au constituit 2,9% din numărul total de adresări în perioada respectivă, fără o semnificativă diferență anuală. Numărul de femei agresate (53,0%) nu cu mult îl depășește pe cel al bărbaților (47,0%), iar indicii respectiv la ambele sexe descrește odată cu mărirea vârstei persoanelor victimizate. Cea mai vulnerabilă vârstă a fost din grupa persoanelor de 61-65 ani. Cel mai frecvent, victimizarea bătrânilor a avut loc la domiciliu (peste 50%), și ceva mai rar pe străzile localităților respective (31,0%) precum și în preajma caselor unde locuiau (15 %) persoanele victimizate. În majoritatea cazurilor (91,7%) la persoanele agresate s-a constatat leziuni corporale neînsemnate precum și vătămări corporale ușoare.

Actualitatea

Acțiunile agresive ale oamenilor împotriva semenilor săi sunt cunoscute încă din antichitate. Nu au făcut excepție nici abuzurile violente exercitate asupra persoanelor de vârsta a treia, care au existat dintotdeauna, iar în ultimele decenii au devenit o problemă de investigare științifică, inclusiv și în țările dezvoltate. Într-o lume în care violența este un fenomen social, persoanele în etate devin categoria populației vulnerabile [1]. Studiile sociologice [4] privind condițiile în care se manifestă fenomenul agresivității relevă că căminul familial este cel mai violent dintre mediile sociale. În astfel de situații, de obicei, acțiunile violente sunt orientate asupra celui mai slab subiect, din care fac parte copiii și vârstnicii, care nu pot să opună rezistență agresorului, fenomen înregistrat în toate țările lumii.

Marele diapazon de manifestări agresive, varietatea concretă al acestora, dramatismul unora dintre situații sunt elementele principale care suscită un permanent interes nu numai din partea celor cu competențe bine determinate în domeniul respectiv, ci și din partea marelui public. O deosebită atenție în această privință prezintă formele camuflate de acțiuni agresive folosite în anumite situații, care, în mare măsură, complică elaborarea adecvată a concluziilor medico-legale.

Victimizarea, sub orice formă, a persoanelor de vârstă a treia [7], în zilele noastre, poate fi considerată drept fenomen de anomie socială. Abuzul sau violența contra bătrânilor, deseori, este parte componentă a unui model cultural perpetuat de la o generație la alta [8].

Este dovedit [9] că dificultățile de adaptare a vârstnicilor, la noi condiții de existență, mai cu seamă după retragerea din viața profesională, are evidente repercusiuni asupra proceselor biologice și psihice ale individului. Însăși bătrânețea este marcată de diminuarea potențialului energetic, a capacităților vitale și adaptive. Aceste procese se manifestă prin scăderea capacității de efort fizic, de rezistență la diverse suprasolicitări din mediul extern, prin scăderea labilității funcționale ale organelor de simț și reducerea mobilității locomotorii. Toate în ansamblu, cu siguranță, influențează asupra comportamentului social și al relațiilor interpersonale, care deseori mărește gradul de dependență și micșorează capacitățile de apărare. Din cele relatate, reiese că bătrânii reprezintă un contingent de oameni cu mult risc de abuzuri și victimizare atât în cadrul familiei, cât și în afara ei. Aceste fenomene specifice se referă la orice formă de maltratare a unei persoane de vârstă a treia de către membrii societății, din cadrul familiei, cunoscuților, însoțitorilor plătiți, etc.

D. Bulgaru-Iliescu [3] arată că în 9,8%dintre persoanele în vârstă de peste 60 ani au fost agresate în cadrul familiei, iar cea mai vulnerabilă grupă a fost vârstă de 60-69 de ani. Acțiunile violente asupra bătrânilor nu rareori se soldează cu producerea leziunilor corporale, iar uneori caracterizează fenomenul de torturare a victimei.

D.S. Eitzen și B.M. Stanley [6] menționează că costurile ridicate ale întreținerii și îngrijirilor medicale ale bătrânilor, la care se adaugă cheltuielile necesare pentru creșterea și educarea copiilor, determină mai frecvent reacții extrem de violente împotriva părinților aflați în îngrijire. Într-un cuplu care trebuia să-și întrețină părinții sau socrii, soția, cel mai mult resimte acest lucru ca pe o povară, atât datorită activităților suplimentare cât și datorită aprecierii prezenței vârstnicilor în cămin ca valoare a aprecierii a vieții intime a cuplului.

Un capitol aparte prezintă violența intrafamilială [2, 5], unde se înregistrează cea mai mare cotă de victimizare a persoanelor de vârstă înaintată. Amploarea violenței familiale constituie una dintre cele mai grave probleme sociale cu care se confruntă societățile contemporane. Antrenând o multitudine de forme de agresiune care se exercită în familie, această formă largă de violență se adaugă valului de agresiune exercitate asupra vârstnicilor, contribuind la generalizarea unui climat social dominat de teamă, anxietate și conflict.

În această ordine de idei, susținem părerea [5] că din cauza stării sale fizice sau funcționale precare a unor bătrâni, ei devin în totală dependență social-economică, afectivă, existențială și medicală, din care motiv la ei se dezvoltă sentimentul unei inutilități familiale și sociale.

Obiective

Scopul studiului dat constă în sistematizarea cazurilor de victimizare a persoanelor de vârstă a treia în baza datelor serviciului medico-legal.

Material și metode

Material informațional pentru investigație au servit adresările persoanelor în vârstă de peste 60 ani în Secția clinică a C.M.L. pentru prestări medicale specializate. Studiului a fost supus un lot de 370 rapoarte medico-legale, perfectate în perioada anilor 2011–2012. Indicii numerici au fost analizați în funcție de locul agresiunii, sexul și vârstă persoanelor victimizate fizic, ținând cont de caracterul leziunilor și gradul vătămărilor corporale.

Rezultate și discuții

Studiul nostru a demonstrat că numărul persoanelor vârstnice (peste 60 ani) care au solicitat asistență medico-legală a constituit 2,9% din totalitatea (12775) adresărilor în ambulatoriul medico-legal din municipiul Chișinău în perioada respectivă.

Diferența anuală a adresărilor a fost nesemnificativă. În majoritatea covârșitoare (97,8%) victime agresiunii fizice au devenit bătrânii care dispuneau locuințe de trai. Raportul dintre vârsta și sexul persoanelor agresate fizic se prezintă în tabelul Nr. 1.

După cum observăm, numărul de femei (53,0%), nu cu mult depășește incidența bărbaților (47,0%) de vârsta a treia, agresate fizic. În linii generale, indicii respectivi, la ambele sexe, descrește odată cu mărirea vârstei persoanelor victimizate. Cum și era de așteptat, în cea mai vulnerabilă vârstă, indiferent de sex, se regăsesc cei din grupa de 61-65 ani.

Tabelul 1

Raportul dintre vârsta și sexul bătrânilor agresate fizic

Vârsta, ani	Sexul				Total		
	masculin		feminin				
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	
61-65	76	43,6	89	45,4	165	44,6	
66-70	39	22,4	38	19,4	77	20,8	
71-75	16	9,2	37	18,9	53	14,4	
76-80	34	19,5	26	13,3	60	16,2	
peste 80 ani	9	5,3	6	6,0	15	4,0	
Total	Nr.	174	100	196	100	370	100
	%	47,0	—	53,0	—		

Caracterul leziunilor și gradul vătămarilor corporale la persoanele victimizate de asemenea s-au deosebit în funcție de vârsta lor, ceea ce se observă din tabelul Nr. 2.

Tabelul 2

Incidența gradului de vătămări corporale în funcție de vârsta bătrânilor victimizați

Gradul vătămării corporale	Vârsta victimelor agresate, ani.					Total	
	61-65	66-70	71-75	76-80	peste 80 ani	Nr.	%
lipsa leziunilor	3	8	4	4	3	22	5,9
neînsemnate	153	63	34	45	10	315	85,2
ușoare	7	4	11	—	2	24	6,5
medii	2	1	4	1	—	8	2,1
grave	—	1	—	—	—	1	0,2
Total	Nr.	165	77	53	60	15	370
	%	44,6	20,8	14,4	16,2	4,0	100

După cum se vede din tab. nr.2, la mai mult de 94% dintre bătrânii agresate s-au constatat diferite forme de leziuni corporale și doar la un mic număr de persoane nu s-au depistat careva leziuni vizibile pe corp (5,9%). În majoritatea covârșitoare de cazuri (91,7%) în cadrul examinărilor medico-legale s-au depistat leziuni tegumentare (echimoze, excoriații, mai rar plăgi), care au fost apreciate ca vătămări corporale neînsemnate sau de grad ușor. Doar la un mic număr de persoane agresate (2,1%) s-au diagnosticat fracturi ale coastelor sau a oaselor tubulare ale mâinii, calificate ca vătămări corporale de grad mediu. Doar într-un singur caz s-au depistat

leziuni corporale grave a victimei cu traumă cranio-cerebrală, care de sine stătător s-a deplasat în ambulatoriul medico-legal din mun. Chișinău.

Concluzii

1. Acțiunile violente și maltratarea persoanelor de vârstă înaintată devine o problemă medico-socială importantă, care necesită a fi studiată multidimensional în scopul elaborării unui program de combatere al acestui flagel.

2. Conform datelor noastre, 2,9% dintre persoanele de vârstă a 3-a au solicitat asistența medico-legală specializată în ambulatoriul municipal Chișinău al CML în perioada anilor 2011–2012. La majoritatea dintre ele (91,7%) s-au stabilit vătămări corporale neînsemnate sau de grad ușor.

Bibliografie

1. Baci, Gh. Agresivitatea ca fenomen medico-legal. În Materialele simpoziului "Criminological situation and security in society". Chișinău, 1995, p. 28.

2. Bluvștein G., Mutoi G. Aspecte ale gerontologiei medico-legale; Rezumatele comunicărilor științifice la U.L.I.M., Chișinău 1998, p. 150-151.

3. Bulgaru-Iliescu Diana. Anomia microsocioală. Forme și consecințe. Iași, Ed. Timpul, 2002, 355 p.

4. Correctional Service Canada, Breaking the cycle of family. A resource handbook, written and produced by Bonnie Hutchinson Enterprises Inc., Ottawa, Ontario, 1988, p.14.

5. Duda Rene. Gerontologie medico-socială. Iași, editura Junimea, 1983.

6. Eitzen D, Stanley Z.B. Maxim Social Problems, fifth edition, Boston Allyn and Bacon, 1992, p. 290.

7. Iacob L. Vârsta a treia. Cunoaștere și intervenție. Iași 2001.

8. Marshall, Mary. Asistența socială pentru bătrâni. București, editura Alternative, 1993.

9. Rădulescu M.S. Sociologia vârstelor. Societatea și ciclul uman de viață. București, editura Hyperion, 1994, p. 306.

FEMEIA – VICTIMĂ INTRAFAMILIALĂ (Revista literaturii)

Gheorghe Baci, Luminița Grăjdeanu, Anatol Bondarev

Catedra Medicină legală USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Woman is the Victim within the Family (review)

In everyday life the woman occupies a particular place within the victims of aggression committed by husband because of her physical inferiority and her psycho-behavioral characteristics. Data from literature, which refer to the problem of victimization within the family, are presented. 12 sources of literature were analyzed, including the papers written by authors from Republic of Moldova. It was established that in contemporary society violence within the family represents a major flaw with heavy consequences for all its members, regardless the forms of aggression manifestations.

Rezumat

În viața cotidiană femeia ocupă un loc deosebit în cadrul victimelor agresivității din partea soțului datorită inferiorității sale fizice și caracteristicilor sale psiho-comportamentale. În lucrarea de față s-au studiat datele literaturii referitoare la o problemă dificilă cum este victimizarea în cadrul familiei. Analizei au fost supuse 12 de surse din literatura de specialitate, inclusiv și ale autorilor din Republica Moldova. S-a constatat că violența intrafamilială în